

Háromlábú gyerekek nincsenek!

— A munkát illetően nem vagyok álmódzó, Szentgyörgyi től kölcsönözve a gondolatot, magam is azt vallom, hogy a problémákat mindig hideg fejjel, őszintén, félelemtől és hatalomtól nem befolyásolt, etikailag tiszta érdekeltséggel kell megközelíteni. Örülök, hogy ez talán sikerült nekem is az életben. Szerencsés embernek tartom magam, többek között azért is, mert mindig kitűnő tanáraink, munkatársaim, főnökeim, beosztottjaim voltak, pozitív mintákat látam magam előtt.

Kotnyek István Nagyrécsén kezdte a pályáját, ahol a gyerekek fele nem helybéli volt. A fiatal tanárt megragadták a bejáró gyerekek gondolatai, innen eredeztetni, hogy attól fogva egész pályáját végigkíséri a hátrányos helyzetűeken való segíteni akarás.

— Akkoriban én is biciklivel jártam tanítani, oda-vissza 30 kilométer naponta. Sőt, 64-ben, amikor nagy hó volt, sítalpakkal jelentem meg az iskolában, a gyerekek is kipróbálhatták. Ezeket a németektől lopta a megszállás idején a nagybátyám, nagyon komoly felszerelés volt, meglehetősen Don-kanyarú is megjárta. Szóval, amikor láttam, hogy a bejáró gyerekek mennyit küszködnek, felmerült bennem, hogy kéne egy kollégium.

Már tanulmányi felügyelő korában találkozott a cigánygyerekek halmozottan hátrányos helyzetével. Vizsgálni kezdte e körben, a kanizsai járás összes cigánycsaládjára vonatkozóan, majd írt egy tanulmányt, mely 1970-ben, egy Zalában rendezett tanácskozáson óriási vitákat váltott ki, de legálább megfogalmazódott a majdani **csapi cigánykollégium gondolata**. Kidolgozott egy pedagógiai rendszert is erre.

— Először tisztálkodni, úgyban aludni kell megtanítani őket, meg hogy ne legyenek tevesek, azután jöhet a betűvetés. Fenntartást nem fogalmazott meg a hatalom sem, akkoriban a „szmolnij” és a „szovjet”, azaz a párt és a tanács közt összhang volt. Végigjártam a falut, mert tudtam, velük is fel kell dolgoztatni, hogy itt azért esszenciában kapják a cigánygyerekeket. '73-ban elindult a dolog. Sose felejttem el azt, amikor bevonultak a gyerekek, volt amelyiken csak egy kabát meg ing volt, alatta semmi. A galamboki bolton minden gyerekeknek lemérte a lábát, s hoztak nekik cipőt az Áfésztől. Kiosztottuk, a végén maradt egy darab lábbeli. Mondta is ott egy dadogós cigányember, te-te, itt há-háromlábú gye-gyerekek má-márpedig nincs. Kiderült, hogy egy kis-srác bespájkolt még egyet.

A személyes siker sem maradt el, Kotnyek Istvánt kiemelték, 31 éves korában a nagykanizsai járási hivatal művelődési osztályának vezetője lett 1971-ben, s beválasztották egy cigányokkal foglalkozó országos bizottságba. Csapiból ma is kap képeket a gyerekektől.

— Sokat beszélünk a körzetesítésről, vagy hogy legyen-e minden faluban iskola. Arról azonban néha megfelede-

Dr. Kotnyek Istvánt, a Zala Megyei Pedagógiai Intézet igazgatóját Apáczai-díjjal tüntette ki az oktatási miniszter. Nem kell őt bemutatni, különböző megbízatásai révén minden községgel találkoztak, minden iskolában járt, az utóbbi évtizedek egész megyei iskolatörténete a kisujjában van. Mondhatni életében klasszikus, hiszen már szakdolgozat témájául is választották munkásságát, pedagógiai elhivatottsággal átitott személyiségét. A levelet, melyet az ifjú kollegina ez ügyben írt neki, féltett kincsei közt őrizi. Aki mégsem ismeri, ne valamiféle zordon tudós-tanárt képzeljen el, inkább egy egészséges humorú, huncut szemű ősz urat, akinek mindig van a tarsolyában egy-egy találó anekdota. (Jobb oldali képünkön a '76-os doktorrá avatása.)

zünk, hogy az iskolában alapvető kellék a gyerek. '90-ben is csapdába estünk, nem vettük észre, hogy '96-ra mondjuk csak egy elsős lesz az újonnan épített iskolában. Ausztriában senkit nem zavar, hogy körzetesített a felső tagozat. Nálunk a politika mindig direktben telepszik rá a dolgokra, ideológiát ötöt is kitálálnak, az se baj, ha homlok-egyenest mást. Kicsit zavar,

hogy néha ugyanazok az emberek.

A kotnyeki pálya fontos időszak volt a zalai nemzetiségi iskolák pártfogolása. Az ő nevéhez fűződik, hogy a horvát iskolákban ma már saját nevelésű, itt született horvátok tanítanak.

— Büszke vagyok, hogy egy csomó szép lányt is a pályára csábítottam, s szint fölé hoztuk ezeket a falvakat.

A nagyrécei gyerekek és Kotnyek István 1966-ban

Felfigyelt aztán arra, hogy az óvodai hálózatra is ráférne a fejlesztés, minek következtében a kanizsai járás ellátottsága a hetvenes években 78 százalékos lett. Körzeti óvodák létesültek, hiszen oly közel vannak egymáshoz a falvak, hogy „délben egymásnak köszönnek a harangok.” Rajzolódik a koncepció: minden gyerek járjon óvodába, az alsó tagozat legyen helyben, a körzet felső tagozattal rendelkezzen, s az iskola betölttesse a művelődési központ szerepét is.

Kotnyek István a tudományos kutatómunkában is letette a névjegyét. Kedvenc témája a neveléstörténet, nem tudná megmondani, hány dolgot tett közvézében ez ügyben. Emellett tanfolyamok garmadáját vezette, iskoláink jelenlegi igazgatóinak többsége megfordult vezetőképzőin. Akadémiai, nemzet-

közi konferenciákra jár, Európa egyetemén ismerik a nevét, asztalán most épp egy Sidney-be szóló meghívó fekszik.

— Valamit tudhatnak, akik hívják, mert az írják, ha akadályoztatva vagyok, küldjem el az előadásomat.

Bizony akadályoztatva van. A csupa életerő férfi mostanában meglehetősen súlyos betegséggel küzd, több nagy műtéten esett át nemrégiben. Persze a kórházban is dolgozott, szócikket kértek tőle a Kanizsa-monográfiába. Nem is ő lenne, ha nem beszélne erről a kényes témáról is természetességgel.

— Még fel kell dolgoznom, hisz elég váratlanul jött. 58 évesen lettem beteg, addig nem vettem igénybe a gyógyászati ellátást. Nem panaszkodom. Határozottam, mint régen a mozgalomban: meg kéne próbálni túlélni. Hasznom is volt belőle, megtapasztaltam a magyar egészségügyi ellátást, meg amennyit már velem foglalkoztak, egy jó felcsere szintre is kiképeződtem.

A családjá a biztos pont. Felesége, két lánya is pedagógus itt a megyében, két unokája éppen most kezd kóstolgatni az alsófokú hazai-zalai oktatás, talán egy kicsit a nagyapának is köszönhetően bőséges pedagógiai kínálatát...

Arany Horváth Zsuzsa

A „leggazdagabb” zalaiak

Csökkent Tófej és Ormándlak központi költségvetési támogatása

Bármennyire is hihetetlennek tűnik, Zala megyében nem városok, hanem községek a leggazdagabb települések: Ormándlak és Tófej. Ez persze korántsem jelenti azt, hogy a két község lakói a mágnások gondtalanságával élnek hétköznapjaikat, hiszen, mint minden „leg”, ez is csupán nézőpont kérdése. Tófej és Ormándlak ugyanis tavaly vagy azelőtt aligha versenghetett volna ezért a címért. Az idén megváltozott viszont a települések jövedelemtermelő képességének számítási módja, az ez alapján felállított sorrend szerint pedig Zalában most tagadhatatlanul nekik megy a legjobban. Olyannyira, hogy még az állami támogatásukat is csökkentették.

Köztudott, hogy a hazai települések egyik legfőbb jövedelemforrása a személyijövedelemadó-bevétel. A helyi lakosok által befizetett szja-nak azonban csak egy évente meghatározott részét kapják meg automatikusan a községek vagy városok: 1997-ben például a helyben képződött személyi jövedelemadó

22 százaléka, 1998-ban 20 százaléka tarthattak csak a helyi jogon igényt az önkormányzatok, az idén ráadásul ez az arányszám tovább csökkent 15 százalékra. Ha korábban ennek az úgynevezett helyben maradó szja-hányadnak az egy lakosra vetített összege egy szinten évenként meghatározott érték alatt maradt, a település önkor-

mánya szja-kiegészítést kapott a központi költségvetésből. Mivel azonban a szegényebbek hátrányából valóban le-lefaragó támogatási rendszer alkotói figyelmen kívül hagyták az esetleges helyiadó-bevételeket, az olyan, nagyüzemeknek otthont adó települések is részesülhettek a támogatásban, amelyek nem igazán szorultak rá, hiszen pél-

dául az iparüzésiadó-bevételeik nagyságrendekkel múlták felül a rendelkezésükre álló szja-t.

Idén — a helyben képződő személyi jövedelemadó mellett — figyelembe veszik már az úgynevezett iparüzési adóerő-képességet is. Szja-kiegészítés 1999-ben tehát csak akkor jár, ha az új szisztema szerint meghatározott lakosonkénti összeg a községekben 12.500; a városokban 16.500; a megyei jogú városokban 17.700 forint alatt marad. A két leggazdagabb zalai település esetében azonban a kombinált összeg oly mértékben, több mint 150 százalékkal, ha-

ladja meg a rájuk vonatkozó 12.500 forintos küszöbértéket, hogy nem csak egyszerűen a kiegészítő támogatástól estek el, de még az központi költségvetésből származó bevételeiket is csökkentették. Ormándlak esetében ez 2,1 millió, Tófej esetében pedig 1,3 millió forint kiesést jelent.

Mátay Károly, Tófej polgármestere nem igazán örül az új rendszer bevezetésének, noha a tőlük elvont valamivel több mint 1 millió forint csak töredéke annak a 17,8 millió forintnak, melyet helyi üzeme után a Zalakerámia Rt. fizetett be tavaly ipar-

üzési adóként az önkormányzat kasszájába.

— Azt a pénzt, amit tőlünk elvesznek, legalább a körjegyzőségünkhöz tartozó, nehezebb helyzetű településeknek adhatnák — vélekedett.

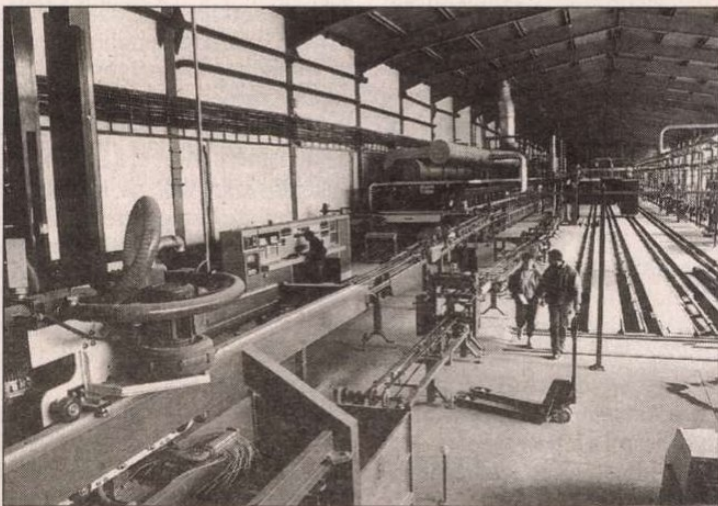
Elmondta azért azt is: a kerámiaüzem nélkül Tófej már rég halálra lett volna ítélve, viszonylagos gazdaságát azonban ki kell használni.

— Kemény feladatok előtt állunk. Mintegy 17 millió forintos beruházással fel szeretnénk újítani a templom veszélyessé vált tetőszerkezetét, de terveink között szerepel az iskola bővítése is, négy tanteremmel.

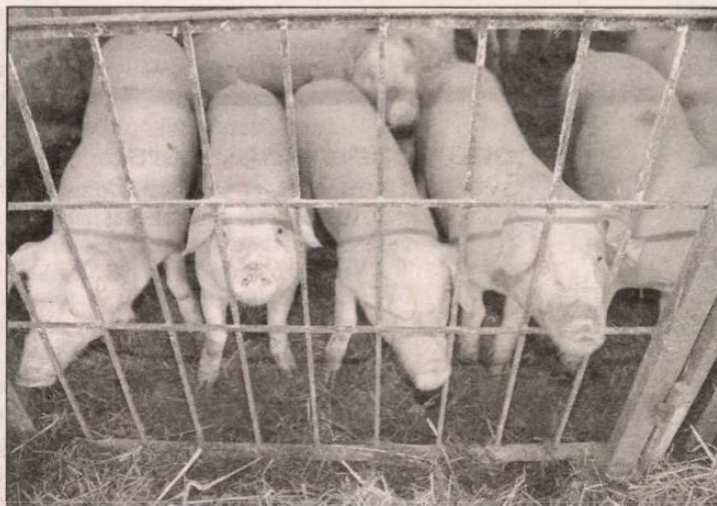
Az amúgy „olajos” falvak közé tartozó, az idén 38 millió forinttal gazdálkodó Ormándlak kasszájába évente 10 milliós nagyságrendű iparüzési adót fizetnek be az ott működő cégek, többek között a GöcsejPig Kft., tudtuk meg Gombos Péter polgármestertől. Érthető hát, ha a község önkormányzata továbbra is a fejlesztésekre koncentrálna.

— A járdaépítés, a közútkorszerűsítés, a millenniumi emlékpark kialakítása mellett, hosszabb távon egy községi strand építése a célunk — mondta érdeklődésünkre a polgármester.

— vérsé —

A kerámiaüzem nélkül Tófej halálra lenne ítélve

A GöcsejPig Kft. sertései a községet is „hizlalják”